

Adi Džamalića*

O strukturalnom dijalogu u godišnjem izvještaju Evropske komisije

1. Pregled

Krajem svake kalendarske godine Evropska komisija predstavlja svoj godišnji izvještaj u kojem se objašnjava politika proširenja EU kao i izvještaji o napretku u svakoj od država kandidata za članstvo u EU. Izvještaj sadrži strateški dokument o ciljevima za narednu godinu. Osim ovog strateškog dokumenta izvještaj sadrži i sažetak napretka u proteklih 12 mjeseci za svaku državu kandidatkinju i potencijalnog kandidata.

Nakon zahtjeva Republike Srbije za članstvo u EU, Komisija će također u toku ove godine predstaviti paket mišljenja o spremnosti Srbije da pristupi pregovorima za članstvo. U ovom dokumentu Komisija će ponuditi detaljnu analizu zahtjeva Srbije u odnosu na kriterije usvojene u Kopenhagenu.

Nakon zatvaranja pregovora o pristupanju EU sa Hrvatskom, Evropska komisija će također predstaviti formalno mišljenje u skladu sa članom 49. ugovora iz Maastrichta potvrđujući spremnost Hrvatske da potpiše sporazum o pristupanju EU.

Ovogodišnji izvještaj Evropske komisije, kao i mišljenje o zahtjevu Republike Srbije, će poslužiti kao osnov za donošenje odluke Vijeća EU. Vijeće će u skladu sa rezolucijom Vijeća sigurnosti UN 1244/99 na svojoj sjednici u decembru 2011. godine jednoglasno donijeti odluku o mogućim koracima za svaku državu. U međuvremenu sve države su primile svoje godišnje izvještaje, a Komisija će i dalje nastaviti da daje podršku svim državama u procesu pristupanja EU.

Evropska komisija je 12. oktobra objavila ovogodišnji izvještaj o napretku prema članstvu u EU zapadnog Balkana, Turske i Islanda.¹

2. BiH daleko od statusa kandidata?

Godišnji izvještaj Evropske komisije o BiH negativan je i u njemu se kao glavne mane navode nedostatak političke volje za reforme, vrlo slabe institucije koje nemaju dovoljno ljudi i sredstava ili koje postoje samo na papiru, ali su u praksi nefunkcionalne.² Glavna tema od ove godine u procesu proširenja za zapadni Balkan biće kompleks reformi pravosuđa, uspostavljanje pravne države, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, kao i uspostavljanje manjinskih prava.

*Autor je bachelor/bakaleurat prava, saradnik FCJP-a.

¹ Tekst cjelokupnog izvještaja Evropske komisije dostupan pod:

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/strategy_paper_2011_en.pdf

² Tekst cjelokupnog izvještaja koji se odnosi na Bosnu i Hercegovinu dostupan na:

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2011/package/ba_rapport_2011_en.pdf.

Kao prvi i najveći nedostatak navodi se da nije formirano Vijeće ministara. U trenutku objavljivanja izvještaja Bosna i Hercegovina je bila 374 dana bez vlasti. Nemogućnost postizanja političkog dogovora o vlasti na državnom nivou stoji na putu napretka BiH, kao i da se preduzmu ključne reforme neophodne za dalji napredak prema evropskim integracijama. Evropska komisija smatra da je BiH u postizanju političkih kriterijuma ograničeno napredovala. Godinu dana nakon izbora na državnom nivou nije kompletirano uspostavljanje vlasti. Ovo zaostajanje negativno se odrazilo na sposobnost provođenja reformi. Ipak od trenutka objavljivanja izvještaja došlo je do napretka. Prije svega, usvojen je Zakon o državnoj pomoći, zatim uspostavljanje parlamentarne komisije radi sprovođenja presude Sejdić - Finci. „Ostvaren je mali napredak u oblasti vladavine prava. Imenovan je direktor i zamjenik direktora Antikorupcijske agencije, ali Agencija nije operativna.... Korupcija je ozbiljan problem i veoma je prisutna u mnogim područjima.“³

Direktor za zapadni Balkan u Evropskoj komisiji Pierre Mirel i specijalni predstavnik EU-a u BiH Peter Sorensen upoznali su u srijedu (12. oktobra 2011. godine) javnost s izvješćem Evropske komisije o stanju u BiH i njezinom trenutnom evropskom statusu.⁴

Prema riječima Pierra Mirela, Evropska komisija je usvojila cijeli paket izvješća za zemlje zapadnoga Balkana i taj paket je zapravo vizija proširenja EU-a. Radi se o pitanjima za koje Evropska komisija smatra da su najvažnija. Direktor za zapadni Balkan je podsjetio da je EU odobrila BiH bezvizni režim što je dokaz tadašnjega napretka naše zemlje na evropskome putu.

Protiv zaključka o napretku govore sljedeći elementi: U oblasti uspostavljanja vladavine prava Evropska komisija ukazuje na činjenicu da nije provedena reforma pravosuđa. Otvoren je *strukturalni dijalog*, ali se od toga nije puno odmaklo. Taj dijalog bi morao dovesti do ubrzane reforme pravosuđa. U oblasti ljudskih prava i dalje postoje dvije škole pod istim krovom. Također, vrlo malo je učinjeno kod integracije Romske zajednice. Nažalost, i dalje se u BiH bilježi izrazito visoka stopa nezaposlenosti. Socijalni uvjeti su izrazito teški. Investiranja u BiH nisu ohrabrujuća. Strani investitori traže vladavinu prava, sigurnost svojih ulaganja i jasna pravila. Bosna i Hercegovina mora shvatiti da većina internih pravila mora biti usklađena s evropskim modelima ponašanja. Evropsku komisiju brinu i zadnji uočeni problemi s izgradnjom koridora 5C, odnosno oko sporne trase. Uočili smo i probleme s obrazovanjem mladih ljudi. Oni traže posao godinama nakon što diplomiraju. Obrazovanje ih nije pripremio da ih država traži i da im nudi posao, a ne da ga oni godinama traže, istakao je Mirel.⁵

Mirel se također osvrnuo i na strukturalni dijalog i poručio domaćim političkim akterima da obnove „prekinuti“ dijalog i da ispune dva glavna uvjeta: provedu prilagođene, a ne radikalne ustavne reforme i usvoje zakon o državnoj pomoći. Istovremeno pohvalio je osnivanje parlamentarne komisije za sprovođenje Sejdić - Finci presude.

³ Vidi više: <http://www.slobodna-bosna.ba/vijesti.aspx?ID=28101>. Očitavanje: 20. 10. 2011.

⁴ Press material dostupan pod:

http://ec.europa.eu/enlargement/press_corner/keydocuments/reports_oct_2011_en.htm

⁵ Vidi: http://www.dnevni-list.ba/index.php?view=article&catid=1%3Adogaaaji&id=22446%3Amora-se-obnoviti-dijalog-mogua-odluka-o-statusu-kandidata-u-prosincu-&format=pdf&option=com_content&Itemid=2. Očitavanje: 20. 10. 2011.

Na izvještaj Evropske komisije se osvrnuo komesar za proširenje EU: „Sadržaj Izvještaja o napretku nije bio tajna. Bilo je jasno sve vrijeme šta je urađeno, a šta nije. Sada se moramo usredotočiti kako da idemo naprijed – ovo je naš zajednički program rada. Tokom proteklih nekoliko sedmica vidjeli smo pozitivan razvoj, kao što je usvajanje Zakona o državnoj pomoći u Vijeću ministara BiH ili uspostavljanje parlamentarne komisije radi provedbe presude Sejdić - Finci. Nadamo se da ćemo vidjeti još napretka na neophodnim reformama u predstojećim sedmicama. Evropska unija je spremna da vas podrži u pitanjima koja se odnose na evropske integracije, ali ne možemo raditi vaš posao“.⁶

Strukturalni dijalog je prilika da domaće vlasti konačno počnu da saraduju i rade zajedničkim naporima na reformama koje garantuju nezavisnost, kredibilitet, nepristrasnost i efikasnost pravosudnog sistema BiH. Dijalog bi trebao da predstavlja mehanizam za reviziju zakona i funkcionisanje institucija u zemljama proširenja. Međutim, dijalog do sada nije pokazao ništa od navedenog.

Veleposlanik Velike Britanije u BiH Nigel Casey smatra kako je krajnje vrijeme da se donese odluka želi li BiH ući u evropsku obitelj, za što su od ključne važnosti odluke donesene kao rezultat domaćeg političkog konsenzusa. Britanski veleposlanik je ocijenio da je neformiranje vlasti na razini BiH veoma štetno, prije svega za obične ljude, kao i za napredak po pitanju integracije u EU i NATO, ali je izrazio nadu da će pozitivni signali koji se javljaju, omogućiti formiranje Vijeća ministara i dovoljan konsenzus da se dalje radi na paketu reformi za evropske integracije: „Prema mom mišljenju, BiH nije čak ni u vlaku za Evropu, još stoji na peronu. Zaista je vrijeme da se donese odluka želi li BiH biti dio ovog procesa ili ne“.⁷

3. Nastavak reformskih aktivnosti u pravosuđu

Komisija pravosuđa u BiH za pitanja strukturalnog dijaloga, koju je osnovalo Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (VSTV BiH), održala je svoj drugi sastanak 13. oktobra 2011. godine u Tesliću. Sastanak je održan kako bi se razmotrio Prvi set preliminarnih preporuka Evropske Komisije upućenih vlastima Bosne i Hercegovine nakon prvog sastanka u vezi sa strukturalnim dijalogom koji je održan 6. i 7. juna 2011. godine u Banja Luci.

Komisija podržava reformske aktivnosti VSTV-a u vezi implementacije Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) i Strategije za procesuiranje predmeta ratnih zločina, te su predloženi određeni zaključci za VSTV radi nastavka vođenja strukturalnog dijaloga. Napomene radi, Komisija ima savjetodavnu ulogu i predlaže VTSV-u BiH konkretne ideje na usvajanje, te zaključci ove komisije nisu konačne odluke za pravosuđe u Bosni i Hercegovini. Komisija je ovom prilikom usvojila poslovnik o radu.⁸ U Visokom sudskom i tužilačkom vijeću ovaj dijalog

⁶ Vidi više: <http://informer.ba/tekstovi/vijesti/stefan-fule-reforma-pravosuda-bih-dugorocan-zadatak/>.

Očitavanje: 25. 10. 2011.

⁷ Vidi više: [http://www.dnevnik.ba/novosti/bih/casey-bih-čak-nije-ni-u-vlaku-za-evropu%20%20Subject:%20=?utf-8?Q?Casey:=20BiH=20=C4=8Dak=20nije=20ni=20u=20vlaku=20za=20Evropu=20|=20Dnevnik.ba?="](http://www.dnevnik.ba/novosti/bih/casey-bih-čak-nije-ni-u-vlaku-za-evropu%20%20Subject:%20=?utf-8?Q?Casey:=20BiH=20=C4=8Dak=20nije=20ni=20u=20vlaku=20za=20Evropu=20|=20Dnevnik.ba?=)

Očitavanje: 19. 10. 2011.

⁸ Poslovnik dostupan na:

[http://www.hjpc.ba/pr/preleases/1/?cid=5224,2,1%20%20Subject:%20=?utf8?Q?Potreban=20nastavak=20reformski h=20aktivnosti=20u=20sektoru=20pravde?="](http://www.hjpc.ba/pr/preleases/1/?cid=5224,2,1%20%20Subject:%20=?utf8?Q?Potreban=20nastavak=20reformski h=20aktivnosti=20u=20sektoru=20pravde?=)

vide kao dobru priliku da predstavnici izvršne, zakonodavne i pravosudne vlasti postignu konsenzus o osnovnim pitanjima unapređenja procesa u sektoru pravde. Komisija je na sjednici održanoj 9. novembra 2011. godine usvojila preporuku kojom će na drugom sastanku u okviru dijaloga o reformi pravosuđa predložiti osnivanje Apelacionog suda BiH. Komisija, na čijem je čelu predsjednik VSTS-a Milorad Novković, imala je zadatak da pripremi zajedničku platformu koju će tokom dijaloga zastupati predstavnici VSTS-a. Komisija je glasovima članova iz RS-a usvojila preporuku da se osnuje apelacioni sud BiH koji bi odlučivao o žalbama na presude Suda BiH.

Komisija je zauzela i stavove o pitanju prenošenja nadležnosti o regionalnoj saradnji u oblasti pravosuđa i doneseno je više zaključaka. Na sjednici komisije nije bilo riječi o osnivanju VSTS-a na nivou entiteta, za šta se zalaže RS zbog navodne neefikasnosti VSTS-a BiH. Pored navedenog, članovi iz Republike Srpske imaju zamjerke i na rad Suda i Tužilaštva BiH kada je u pitanju procesuiranje ratnih zločina. Zbog toga će delegacija RS tokom druge runde dijaloga o reformi pravosuđa tražiti da se najprije izmijeni član 7. Zakona o sudu BiH, da bi se redukovala nadležnost Suda i da bi imao prvobitne nadležnosti za koje je osnovan. Tražiće i da se onemoguću preuzimanje predmeta od entitetskih sudova, posebno u završnim fazama istrage.

Predsjednik VSTS-a Milorad Novković rekao je da od druge runde strukturalnog dijaloga o reformi pravosuđa između EU i BiH očekuje mnogo. Novković je kazao da je na prvom sastanku u Banjaluci prepoznata neujednačena praksa primjene krivičnog zakona u procesuiranju predmeta ratnih zločina u pravosudnim institucijama BiH i da je u prvim preporukama Evropske komisije skrenuta pažnja na tu činjenicu: „Očekujem ujednačavanje sudske prakse u primjeni krivičnih i materijalnih zakona. Mi imamo svoje prijedloge za izmjene zakona i nadam se da će zakonodavna i izvršna vlast imati razumijevanja za to. Uvjeren sam da ćemo u dogledno vrijeme imati jedinstvenu sudsku praksu“.⁹

Razmatralo se i pitanje prenošenja predmeta ratnih zločina. Komisija je u zaključku sa ovog sastanka usvojila sljedeće stavove:

1. Odredbe članova 27a) i 449 Zakona o krivičnom postupku predstavljaju solidan pravni okvir za efikasan, objektivan i transparentan proces prenošenja predmeta ratnih zločina između pravosudnih institucija Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko Distrikta BiH.
2. Postojeći kadrovski i materijalno-tehnički kapaciteti u sudovima i tužilaštvima u BiH nisu dovoljni za ostvarenje svih ciljeva iz Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina, prije svega rokova za procesuiranje predmeta, pa je zbog toga Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine već utvrdilo potrebe za povećanjem broja sudija i tužilaca u pojedinim sudovima i tužilaštvima. Visoko sudsko i tužilačko vijeće očekuje da zakonodavna i izvršna vlast sve to podrži izdvajanjem dodatih finansijskih sredstava za ove namjene.
3. Glavni tužilac Tužilaštva BiH je zajedno sa glavnim tužiocima Tužilaštva Federacije BiH, Republičkog tužilaštva Republike Srpske i Tužilaštva Brčko Distrikta BiH formirao

⁹ Usp. pod: <http://www.glassrpske.com/vijest/2/novosti/66019/lat/VSTS-predlaze-osnivanje-apelacionog-suda-BiH.html>. Očitavanje: 15. 11. 2011.

radnu grupu koja će predložiti mjere i mehanizme za unapređenje ovog procesa i poboljšanje njegove efikasnosti.

4. Predsjednik Suda BiH i glavni tužilac Tužilaštva BiH će zajedno sagledati dosadašnja iskustva procesa prenošenja predmeta ratnih zločina i praktičnu primjenu kriterijuma o kategorizaciji predmeta radi ujednačene primjene kriterijuma.

5. Ukoliko u roku od šest mjeseci postupak prenosa predmeta propisan članom 27a) i 449 Zakona o krivičnom postupku BiH ne bude efikasniji, objektivniji i transparentniji neophodno je ponovo preispitati uzroke koji su doveli do toga.¹⁰

Sastanku je također prisustvovao ambasador Peter Sorensen, šef Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini i specijalni predstavnik Evropske unije. Zaključak Sorensen-a je da se strukturirani dijalog bazira na sveobuhvatnom, temeljitom i tehnički usredotočenom procesu, te da će se razmatrati čitav dijapazon pitanja u sektoru, koji zaslužuje institucionalna ili legislativna poboljšanja u svjetlu zakonodavstva i standarda Evropske unije.¹¹

4. Nastavljen strukturalni dijalog o reformi pravosuđa

Prvi sastanak strukturalnog dijaloga o reformi pravosuđa održan 6. i 7. juna završen je načelnim dogovorom da će nastavak uslijediti u mjesecu novembru ove godine. Početkom mjeseca novembra Evropska komisija dostavila je institucijama BiH dnevni red drugog sastanka u okviru strukturalnog dijaloga koji je zakazan u Sarajevu 10. i 11. novembra.

Prema ovom dnevnom redu prvog dana sastanka raspravljalo se o Strategiji reforme sektora pravde BiH sa stavljanjem akcenta na zaostale predmete i neizvršenje kaznenih mjera, te na zakone o tužilaštvu i o izvršenju kaznenih mjera u FBiH. Učesnici dijaloga su razmatrali i situaciju u vezi sa pravom na *fer suđenje*, usklađenosti zakonodavstva BiH sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, te u vezi sa izgradnjom državnog zatvora i specijalne bolnice za forenzičku psihijatriju. Na dnevnom redu su bili i saradnja između pravosudnih institucija, regionalna saradnja na predmetima ratnih zločina i bilateralni sporazumi sa susjednim zemljama.

Drugog dana strukturalnog dijaloga najvažnija tema je bila reforma apelacionog sistema pri Sudu BiH. Predstavnici RS su insistirali na zahtjevu da Sud BiH ne može donositi prvostepene presude i ujedno odlučivati o žalbama u istim predmetima. Drugog dana sastanka bilo je riječi i o koordinaciji između Suda BiH i drugih institucija, te o Zakonu o sudovima RS i Zakonu o Ustavnom sudu BiH.

Predsjednik RS Milorad Dodik izjavio je da u nastavku strukturalnog dijaloga očekuje da bude utvrđen ustavni osnov za Sud, Tužilaštvo BiH, ali i druge organe koji su formirani mimo ustava i

¹⁰ Vidi više: <http://pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=32963>. Očitavanje: 22. 11. 2011.

¹¹ Vidi više: <http://pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=32682>. Očitavanje: 26. 11. 2011.

da evropski predstavnici budu objektivni u cjelokupnom procesu. „Ako se izgubi objektivnost, onda nema razloga da se više borimo protiv vanustavnih mjera.“¹²

5. Povlačenje i povratak delegacije RS-a

Drugi sastanak strukturalnog dijaloga o reformi pravosuđa je obilježen najprije povlačenjem predstavnika RS-a iz dijaloga, a zatim povratkom na razgovor. Prema riječima ministra pravde Džerarda Selmana razlog za povlačenje je onemogućavanje pravnim ekspertima iz RS-a, među kojima su bili profesori fakulteta, doktori nauka i sudije Ustavnog suda RS da učestvuju u radu strukturalnog dijaloga. Selman je nakon napuštanja sastanka izjavio: „Nismo napustili ovaj proces, ali smo se povukli, jer nam nije omogućeno da u punom kapacitetu iznesemo stavove Republike Srpske o reformi pravosuđa u BiH. Ne dolazi u obzir da se delegacija vrati na ovaj sastanak, jer želimo da RS strukturalnom dijalogu o pravosuđu u BiH učestvuje u punom kapacitetu. Samo to garantuje uspjeh procesa“.¹³ On je, dalje, ocijenio da situacija u Sarajevu predstavlja „pokušaj da se razvodni dijalog“ zbog čega je delegacija reagovala. Zatim je objasnio da su u nastavku sastanka učestvovali samo članovi potkomisije Savjeta ministara o reformi pravosuđa i bezbjednosti iz RS, dok su drugog dana učestvovali članovi delegacije, eksperti za pitanja ratnih zločina. Prema njegovim riječima, bilo kakvi stručni zaključci koji bi proistekli sa sastanka na tehničkom nivou neće biti prihvatljivi za predstavnike RS, jer je riječ o tehničkoj fazi procesa, a ne o stručnom dijalogu na najvišem nivou koji može rezultirati dogovorima.

Zbog ove situacije, privremeno je prekinut sastanak o reformi pravosuđa u Sarajevu, kojem su osim entitetskih i državnih predstavnika prisustvovali i evropski zvaničnici Peter Sorensen, Renco Davidi i Pjer Mirel. Međutim, situaciju su izgledili ministrica za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS Željka Cvijanović i specijalni predstavnik EU u BiH Peter Sorensen koji su u više navrata razgovarali telefonom.

Ministrica Željka Cvijanović je također imala primjedbe na organizaciju drugog sastanka. Ona je izjavila da je došlo do ozbiljnih propusta u organizovanju drugog sastanka strukturalnog dijaloga i po pitanju dnevnog reda i učesnika i kompletne atmosfere u njegovoj pripremi. „Dnevni red je sveden na određena tehnička pitanja i iz tih razloga su usledila naša nezadovoljstva i kritike. Ne želimo da se ova dobra prilika koju je pružila EU zloupotrebi ili upropasti zato što očito nije svima u BiH stalo da se oblast pravosuđa uvede u normalne tokove“.¹⁴

6. Neophodan nastavak dijaloga

Delegacija EU u BiH je iznenađena odlukom predstavnika Republike Srpske da napuste sastanak strukturalnog dijaloga o pravosuđu u BiH u Sarajevu. Prema shvatanju Evropske komisije, sva

¹² Vidi više: <http://www.atvbl.com/index.php/2011/11/09/drugi-sastanak-u-okviru-strukturalnog-dijaloga-10-i-11-novembra/>. Očitavanje: 22. 11. 2011.

¹³ Vidi više: <http://www.blic.rs/Vesti/Republika-Srpska/288786/Delegacija-RS-se-povukla-pa-se-vratila--na-samit>. Očitavanje: 20. 11. 2011.

¹⁴ Vidi više: <http://www.blic.rs/Vesti/Republika-Srpska/288786/Delegacija-RS-se-povukla-pa-se-vratila--na-samit>. Očitavanje: 20. 11. 2011.

pitanja koja su pokrenuta iz Republike Srpske bila su pokrivena ponuđenim dnevnim redom sastanka. „Ako je problem tehničke prirode, kao što je pomenuto na početku sastanka, onda je usvajanje dnevnog reda bila prilika da se riješe ta sporna pitanja, što je dio redovnog postupka ovakvih sastanaka”, rekao je Mekgafi novinarima u Sarajevu. On je naveo da delegacija RS-a nije dala priliku ni direktoru Direkcije u Generalnoj direkciji Evropske komisije za proširenje Pjeru Mirelu, niti direktorici Direkcije evropskih integracija BiH Nevenki Savić da daju odgovor na primjedbe Banjaluke.¹⁵

Nakon svega, strukturalni dijalog se nastavlja, jer EU smatra da je BiH potrebno nezavisno i efikasno pravosuđe. Na sastanku strukturalnog dijaloga o pravosuđu predstavnika EU i BiH razgovarano je o Strategiji reforme sektora pravde u BiH, pitanjima osnovnih sloboda i bezbjednosti, saradnji pravosudnih institucija i agencija za provođenje zakona, te regionalnoj saradnji u domenu pravosuđa, saopšteno je iz Direkcije za evropske integracije BiH.

U zaključku sastanka, Evropska komisija usvojila je nekoliko iscrpnih preporuka¹⁶. Preporuke su podijeljene prema oblastima na koje se odnose:

- pitanje neriješenih starih predmeta – potiče se nastavak inicijative za povećanje efektivnosti putem donošenja novih pravnih akata, uvođenje mjera za smanjenje priliva velikog broja predmeta;
- pitanje zakona o tužilaštvima FBiH – usvajanje jedinstvenog zakona radi usklađivanja rada tužilaštava;
- pitanje zakona o izvršenju krivičnih sankcija – usvajanje novog zakona o izvršenju krivičnih sankcija;
- pitanje okvirnog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći – donošenje zakona na nivou kantona;
- pitanje uspostavljanja Državnog zatvora visoke sigurnosti i Specijalne bolnice za forenzičku psihijatriju – kritike upućene na račun domaćih političkih predstavnika zbog velikog zaostatka u izvršavanju obaveza iz ove oblasti;
- pitanje saradnje policije i tužilaštva – neodložno provođenje politike i propisa protiv finansijskog kriminala;
- pitanje pritvora prije suđenja – osiguravanje koordinacije između zatvorskih uprava u što skorijem roku;
- pitanje regionalne saradnje – potpisivanje protokola o razmjeni dokaza u predmetima ratnih zločina između Tužilaštva BiH i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije;
- pitanje funkcionisanja pravosudnih institucija, u pogledu strukturalnih resursa – što prije uključivanje pravosudnih organa u postupak programiranja instrumenata predpristupne pomoći za period 2012. – 2013. godine;
- pitanje sveukupnog provođenja Državne strategije za rješavanje predmeta ratnih zločina – nedostatak provođenja usvojene državne strategije;
- pitanje delegiranih predmeta – preduzimanje svih mogućih mjera za otklanjanje postojećih poteškoća u realiziranju delegiranih predmeta;

¹⁵ Vidi više: <http://www.vesti011.com/2011/11/delegacija-rs-se-povukla-iz-razgovora-o-pravosuđu/>.
Očitavanje: 22. 11. 2011.

¹⁶ Preporuke Evropske komisije dostupne na: <http://pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=32883>

- pitanje ravnopravnosti građana pred zakonom i primjene krivičnih zakona na ratne zločine – pokretanje stručnih razgovora usmjerenih prema usklađivanju praksi u primjeni materijalnih krivičnih zakona u predmetima ratnih zločina;
- pitanje instrumenata zaštite i podrške svjedocima: pravni okvir i provođenje, Evropska komisija – poboljšavanje zaštite i podrške svjedocima u cilju osiguravanja održivih integriranih instrumenata u svim značajnim institucijama;
- pitanje koordinacije između Suda BiH i ostalih sudskih instanci u BiH, Evropska komisija – pronalaženje načina za jačanje objektivnosti pokazatelja utvrđenih u članu 7. stav 2 Zakona o Sudu BiH;
- pitanje nacrta Zakona o sudovima RS – sprovođenje niza zakonodavnih izmjena i dopuna;
- pitanje profesionalizma u sektoru pravosuđa – reforma postupaka koji se odnose na pristup sudskoj profesiji, te s tim vezana reforma pravosudnog ispita;
- pitanje prisustva međunarodnog osoblja u pravosudnim institucijama širom BiH – nastavak rada na ukidanju pozicija međunarodnog osoblja, naročito pozicija sa izvršnim ovlaštenjima;
- pitanje finansiranja sektora pravde – postizanje dogovora o nizu mogućih mjera za definisanje budžetskih nadležnosti u skladu sa ustavnim poretkom u BiH.

Ipak, najvažniji dio preporuka Evropske komisije odnose se na nastavak strukturalnog dijaloga o reformi pravosuđa. Dijalog je nastao kao rezultat visokog stepena konsenzusa o potrebi izmjene i dopune ključnih propisa o pravosuđu. Zbog “nesporazuma” na drugom sastanku Evropska komisija od domaćih političkih predstavnika zahtijeva da se prije svakog narednog sastanka potvrdi dnevni red i da se dostave imena učesnika sastanka.

Nastavak dijaloga je najavljen za mjesec decembar.